

The analysis of the relationship between individual innovativeness and general self-efficacy of the students in the school of physical education and sports¹

Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi

**Meral Sevinç Tırpan²
Ramazan Timuçin Genç³**

Abstract

The purpose of this study was to determine the relationship between personal innovativeness and general self-efficacy of the students of School of Physical Education and Sports. The sample of this research consisted of 462 1st and 4th class students from departments of Sports Management, Physical Education Teaching and Coaching Education of Ege University and Celal Bayar University in the academic year of 2015 – 2016. In this research, quantitative and descriptive research methods are used. A questionnaire consisting of the Personal Innovativeness Scale and General Self-Efficacy Scale and some demographic questions was used in this study. SPSS 20.0 Package Software was used for the analysis. Results showed that there were statistically significant differences in Personal Innovativeness levels in terms of gender, degree program (formal and evening) and class. It is determined that Personal Innovativeness levels of the students was in “Early Majority” level. Furthermore, General

Özet

Bu çalışmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ile genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın örneklemini Ege Üniversitesi ve Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Spor Yöneticiliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümlerinin 1. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 462 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada, Bireysel Yenilikçilik ve Genel Özyeterlilik Ölçeklerinin yanı sıra bazı demografik sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; Bireysel Yenilikçilik düzeylerinin cinsiyet, program ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin “Sorgulayıcı” seviyede olduğu tespit edilmiştir.

¹ This study was obtained from master thesis, Ege University, Faculty of Sports Science, İzmir, Turkey, 14 Ekim 2016.

² R.A., Ege University, Faculty of Sports Science, Department of Sports Management, meral.sevinc.tirpan@ege.edu.tr

³ Assoc. Prof., Ege University, Faculty of Sports Science, Department of Sports Management, timucin.gencer@ege.edu.tr

Self-Efficacy levels of the students had statistically significant differences in terms of gender, university, degree program, and class. It was determined that there was a positive medium level of relationship between the levels of Individual Innovativeness and General Self-Efficacy of the students.

Keywords: Innovativeness; individual innovativeness; self-efficacy.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

Ayrıca Genel Özyeterlilik düzeylerinin cinsiyet, üniversite, program ve sınıf değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara sahip olduğu belirlenmiştir. Çalışmada bireysel yenilikçilik ile genel özyeterlilik arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yani özyeterlilikleri yüksek olan bireylerin yenilikçilik düzeylerinin de yükseldiği, özyeterlilikleri düşük olan bireylerin ise yenilikçilik düzeylerinin de düşeceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçilik; bireysel yenilikçilik; genel özyeterlilik.

1. Giriş

Özyeterlilik ve yenilikçilik kavramları son zamanlarda sıkça dile getirilen kavramlar haline gelmiştir. Her iki kavramında, özellikle günümüzün rekabetçi koşullarında, başarı için bireylerin yüksek düzeyde sahip olması gereken özellikler olduğu düşünülebilir. İnsanoğlu, geçmişten beri gelişimini ancak kendi hakkında düşünebilme ve yargıda bulunma özelliklerini kullanarak gerçekleştirmiştir. Bireyin sahip olduğu bu özellikler, onun karşılaştığı zorluklara karşı nasıl bir yaklaşım göstereceğini belirlemektedir. Bunun yanı sıra bireyin ve içinde yaşadığı toplumun yenilikçiliği benimsemesi, gerek ilgili değişimlerin gerçekleştirilebilmesi gerekse bu değişimlere uyum sağlanabilmesi açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla her iki kavramın birbirlerini bütünlükte oldukları söylenebilir.

Özyeterlilik kavramından bahseden ilk kişi olan Albert Bandura, ilk olarak Sosyal Öğrenme Kuramı'nda bu kavrama yer vermiştir (Bandura, 1977). Bandura'ya göre özyeterlilik, bireyin belli bir performansı göstermek amacıyla gerekli olan etkinlikleri organize ederek bunları uygulama kapasitesine olan inancıdır (Bandura, 1995). Bireyler, özyeterlilik inançlarını çeşitli yollarla geliştirebilirler. Birey, kendi yaşantısının yanı sıra başkalarının yaşadıkları olayları da deneyimleyerek ve tüm bu olayların içinde gerçekleştiği çevreyi gözlemleyerek özyeterlilik inançlarını geliştirebilmektedir (Kurbanoglu, 2004).

Özyeterlilik ile asıl anlatılmak istenen bireyin sahip olduğu yetenekler değildir. Kişinin bu yeteneklerini farkında olup olmadığı, farkında ise bu yeteneklerine olan inancı, özyeterliliğin temelini oluşturmaktadır. Özyeterlilik kavramı, bireyin bir durum karşısında yapacaklarının planlanmasını, sonuca ulaşmak için bu planlama çerçevesinde bireyin sahip olması gereken yetilerin kendisinde var olup olmadığının bilincinde olmasını ve bu doğrultuda gerekli organizasyonların yapılmasını, istenmeyen sorunlar karşısında edineceği tecrübeleri sayesinde ortaya çıkan güdülenme düzeyini kapsamaktadır (Yıldırım ve İlhan, 2010). Kişiler yaşamları boyunca hangi konuda çaba sarf etmeleri ve hangi sorumlulukları almaları gerektiği ile ilgili birçok karar almak zorunda kalmaktadırlar. Bireylerin, kendi yetilerine dair olan inançları davranışlarını etkileyen önemli bir unsur olup, bu noktada gerçekçi olmayan özyeterlilik inançları arzulanmayan sonuçlara neden olabilmektedir (Bandura, 1986). Herhangi bir işi yapabilmek için sahip olunması gereken becerilerin kendinde olduğuna inanan birey, ilgili iş için daha hevesli çalışmakta ve sonuca ulaşmak için gerekli çabayı göstermekten çekinmemektedir (Schunk,1990: akt., Akbulut, 2006).

Bireyin özyeterliliğinin yanı sıra yenilikçiliğe açık olması da günümüz dinamik çevre koşullarında başarıya ulaşabilmek için önemli bir olgu olarak düşünülebilir. Bireyin yenilikçi düşünebilmesi, çevresinde olup bitenlere seyirci kalmadan onları deneyimleyebilmesi, risk alabilmesi, değişime hevesli olması, problemlerin farkına varabilmesi ve onları öncü fikirler ile çözümlemeyi

amaçlaması gerekmektedir. Yenilikçi düşünce bireyin kişisel gelişimine katkı sağlamaktadır. Ancak yeniliğe açık olan bireylerin yanı sıra yenilikten hoşlanmayan, eski alışkanlıklarına bağlı kalan bireylerin varlığından da söz etmek mümkündür. Bireylerin oldukça farklı yapıda olması ve farklı tür yenilikleri farklı düzeylerde benimsemesi, bireysel yenilikçilik kavramı ile birlikte birtakım yenilikçilik kategorilerinin de ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Rogers (1995), kişilerin yenilikçiliğe bakış açılarının farklı olması sebebiyle beş ayrı kategoriden bahsetmektedir (Rogers, 1995: akt, Bitkin, 2012; Kılıçer, 2011). Bunlar:

Yenilikçiler, önceki deneyimlerinden faydalanarak buldukları ortamlarda fikir liderliği yaparlar. Bilimsel bilgi onlar için çok önemlidir. Kendileri gibi yenilikçi kişiler ile arkadaşlık yaparlar ve sürekli iletişim halindedirler. Kitle iletişim araçlarını yakından takip ederler ve sosyal ağlardan fazlasıyla yararlanmaktadır.

Öncüler, yenilikleri daha önce fark edip kullandıkları için diğer bireylere yol göstermektedirler. Yeniliğe ilişkin sonuçlar ve ortaya çıkan riskleri, bilgi ve önerileri diğer bireyler ile paylaşarak onlara fikir liderliği ve öncülük yapmaktadırlar. Eğitim seviyeleri yüksek, güvenilir, vizyon sahibi, risk almaya ve denemeye istekli, değişime uyum sağlayabilen, saygı duyulan ve çevresindeki bireyler tarafından görüşleri alınan, danışılan ve örnek alınan bireylerdir. Yenilikçi bireyler gibi kitle iletişim araçlarını yakından takip ederler ve teknoloji ile araları oldukça iyi bireylerdir.

Sorgulayıcılar, herhangi bir yenilik ile karşılaştıklarında bu konu hakkında düşünmek için çok fazla zaman harcarlar. Onlar risk almaktan hoşlanmazlar ve kuşkucu yaklaşım sergilemektedirler. Yeniliklere dikkatli yaklaşır ve liderlik onlar için değildir. Kişilerarası iletişime inandıkları için arkadaşları ile sürekli iletişim halindedirler ve kitle iletişim araçlarını orta düzeyde kullanırlar.

Kuşkucular, çekingen, şüpheli ancak dikkatlidirler. Sosyal normlar onların yeniliklere inanmasında önemli bir yere sahiptir. Yeniliğe güvenmeleri gerekmektedir çünkü risk almayı ve belirsizliği sevmezler. Eğitim düzeyleri düşük ve yaş ortalamaları yüksektir bu nedenle teknoloji kullanımında desteğe ihtiyaçları vardır. Bu kategorideki kişiler için karar verme sürecinde bireylerarası iletişim, kitle iletişim araçlarından daha önemlidir.

Gelenekçiler, eskiye bağlı kalmış, kendilerini toplumdan uzak tutan, değişime direnç gösteren, kendileri gibi gelenekçi yapıda olan arkadaşları ile iletişimde olan bireylerdir. Yeni fikirlere ve onu getirenlere kuşku ile yaklaşır. Yeniliği kabullenmeden önce o yeniliğin başkaları tarafından denenmiş ve başarı ile sonuçlanmış olmasını isterler çünkü belirsizlikten ve risk almaktan hiç hoşlanmazlar. Kitle iletişim araçlarından çok faydalanmazlar ve sınırlı kaynaklara sahiptirler.

Ekonomik, sosyal ve kültürel değişimin yaşandığı çağımızda, toplumların varlıklarını etkin ve verimli bir şekilde sürdürebilmeleri, toplumu oluşturan bireylerin değişime açık ve yenilikçi olmaları ile yakından ilişkilidir. Her geçen gün çeşitlenerek büyümesini sürdüren spor endüstrisi bu gelişimini büyük ölçüde yenilikçi girişimler sayesinde gerçekleştirmektedir.

Ülkemizde sporun ve spor endüstrisinin gelişimi, spor bilimleri alanında eğitim veren yüksekokul ve fakültelerde eğitim alan bireylerin gelecekteki mesleki katkılarında etkilenecektir. Bu bireylerin genel özyeterlilik inançlarının yüksek düzeyde olması ve yenilikçi yaklaşımlara sahip olmaları, spor endüstrisinin birçok farklı bölümünde arzulan gelişimin gerçekleştirilebilmesi açısından önemli katkılar sağlayacaktır. Bu noktadan hareketle, yapılan bu çalışmada, spor bilimleri alanında eğitim alan üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ile genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ile genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik bu araştırma betimsel nitelikli genel tarama

modelindedir. Genel tarama modeli, çalışmanın yapılacağı evrenin tamamı ya da evrenin özelliklerini yansıtan bir grubun taranması biçimidir (Karasar, 1999). Betimsel nitelikli olması ise, uygun veri toplama yöntemleri ile verilere ulaşırken var olan durumun tanımlanması ve var olduğu şekilde nesnel bir yaklaşım ile ortaya koymasıdır (Karasar, 2002).

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışma evreni olarak, Ege Üniversitesi ve Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri seçilmiştir.

Araştırmanın örneklemini ise, 2015- 2016 eğitim/öğretim yılında Ege Üniversitesi (n=240) ve Celal Bayar Üniversitesi (n=222) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının bölümlerinde öğrenim gören yaşları 18 ile 35 arasında değişen ($\bar{X}=22.07\pm 2.71$) toplam 462 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Uygulamanın yapıldığı tarih ve saatlerde okulda bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden öğrencilerin tümü araştırma örnekleminde yer almaktadır.

2.3. Verileri Toplama Araçları

2.3.1. Kişisel bilgi formu

Ege Üniversitesi ve Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları lisans öğrencilerinin, cinsiyet, yaş, öğrenim görülen üniversite, öğrenim görülen bölüm, bölüm programı, sınıf düzeyi gibi demografik bilgilerin yer aldığı bu form araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

2.3.2. Bireysel yenilikçilik ölçeği

Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik düzeylerini belirlemek amacıyla Hurt, Joseph ve Cook (1977) tarafından geliştirilen ölçek, Kılıçer ve Odabaşı (2010) tarafından Türkçe konuşan evrene uyarlanmıştır.

Ölçüm aracı, 12 olumlu (1, 2, 3, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 18. ve 19.maddeler), 8 olumsuz (4, 6, 7, 10, 13, 15, 17. ve 20. maddeler) ifade olmak üzere toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek yardımıyla bireysel yenilikçilik puanları belirlenirken, 12 olumlu (1, 2, 3, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 16, 18. ve 19.maddeler) maddenin toplamından, 8 olumsuz (4, 6, 7, 10, 13, 15, 17. ve 20. maddeler) madde çıkarılır ve sonuca 42 eklenir. Ölçekte en az 14, en fazla 94 puan alınabilmektedir. Yapılan hesaplama sonucunda bireylerin yenilikçilik düzeyleri 5 kategoride incelenmektedir. Bu kategoriler; 46 puan altında ise “Gelenekçi”, 46 ve 56 puan arasında ise “Kuşkucu”, 57 ve 68 puan arasında ise “Sorgulayıcı”, 69 ve 80 puan arasında ise “Öncüler, 80 puan üstünde ise “Yenilikçi” şeklinde sıralanmaktadır.

Ölçekte Değişime Direnç, Fikir Önderliği, Risk Alma ve Deneyime Açıklık olmak üzere 4 alt boyut yer almaktadır. Alt boyutları oluşturan ifadelerin değerlendirilmesinde 1= Kesinlikle Katılmıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum olmak üzere 5 dereceli Likert tipi değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlık kat sayısı (Cronbach' s Alpha) .82 olarak hesaplanmıştır (Kılıçer ve Odabaşı, 2010).

2.3.3. Genel özyeterlilik ölçeği

Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin özgün formu Sherer ve ark. (1982) tarafından 23 madde olarak geliştirilmiştir. Özgün halinde “Genel Özyeterlilik” (açıklanan varyans %26,5, Cronbach alfa=.86) ve “Sosyal Özyeterlilik” (açıklanan varyans %8,5, Cronbach alfa=.71) olmak üzere iki boyuttan oluşan ölçek 14 derecelidir. Ölçek daha sonra Sherer ve Adams (1983) tarafından beş dereceli Likert tipi bir ölçeğe çevrilmiştir. Uyarlama çalışması sonucunda 23 maddelik özgün form Türkçe konuşan evren üzerinde 17 madde ile sınırlandırılmıştır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde katılımcıya yöneltilen “Sizi ne kadar tanımlıyor?” sorusu “hiç” ve “çok iyi” olmak üzere 5 li Likert tip olarak yanıtlanmaktadır. Tüm ölçeğin iç tutarlık katsayısı (Cronbach alfa) .80 bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışması Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından yapılmıştır. Ölçekte yer alan 11

soru (2., 4., 5., 6., 7., 10., 11., 12., 14., 16. ve 17. sorular) ters puanlanmakta olup; 6 soru (1., 3., 8., 9., 13. ve 15. sorular) düz puanlanmaktadır. Her sorunun puanı 1 ile 5 arasında değişmekte olup ölçek toplam puanı ise, 17 ile 85 arasında değişmektedir. Elde edilen puanların yüksek olması genel özyeterlilik inancının arttığını göstermektedir. Ölçüm aracı, 9 maddeden oluşan “Başlama” (2., 4., 5., 6., 7., 10., 11., 12. ve 17. sorular), 5 maddeden oluşan “Yılmama” (3., 13., 14., 15. ve 16. sorular) ve 3 maddeden oluşan “Sürdürme Çabası/Israr” (1., 8. ve 9.sorular) olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır.

Başlama alt boyutu: Karışık ve zorlu işlere, beklenmedik durumlara karşı bir işe zamanında başlayabilmeyi ifade etmektedir. Bu boyuttaki toplam puanın yüksek olması olumlu anlama gelip, güçlükler karşısında işe başlamak için özyeterliliğin yüksek olduğunu göstermektedir.

Yılmama alt boyutu: Kişinin başarısızlıklar karşısında sergilemiş olduğu tutumu, mücadele çabasını ve kendine olan inancını ifade etmektedir. Bu boyuttaki toplam puanın yüksek olması olumlu anlama gelip, kişinin yeteneklerine olan güveninin ve başarısızlığa karşı mücadele gücünün yüksek olduğunu göstermektedir.

Sürdürme Çabası/ Israr alt boyutu: Bireyin başladığı işin devamını getirmesi, bu konuda kararlı olması, planlarını kendi özyeterliliğine uygun olarak hazırlaması ve beklenmedik durumlar karşısında işi sürdürme çabasını ifade etmektedir. Bu boyuttaki toplam puanın yüksek olması olumlu anlama gelip, bireyin başladığı işi sürdürmek konusunda iyi olduğunu göstermektedir (Uyaniker, 2014).

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı kullanılarak bilgisayar ortamında depolanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeklerden Genel Özyeterlilik Ölçeği alt boyutlarını oluşturan ifadelerin sayısı eşit olmadığından bu boyutlara ilişkin toplam değerler yerine boyutların madde sayısına göre ortalamaları dikkate alınmış ve analizler bu değerler üzerinde yapılmıştır.

Araştırmanın analizlerinde, demografik değişkenler ile bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilik düzeylerinin belirlenmesi için tanımlayıcı istatistikler; cinsiyet ve öğrenim görülen program değişkenlerine yönelik ortalama farklara dayalı t testi ve öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bununla birlikte, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla korelasyon analizi uygulanmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Demografik Değişkenler	N	%	
Cinsiyet	Kadın	167	36,1
	Erkek	295	63,9
Bölüm	Spor Yöneticiliği	194	42,0
	Öğretmenlik Eğitimi	108	23,4
	Antrenörlük Eğitimi	160	34,6
Program	Örgün Öğretim	256	55,4
	İkinci Öğretim	206	44,6
Sınıf	1.sınıf	251	54,3
	4.sınıf	211	45,7
Toplam	462	100	

Sevinç Tırpan, M., & Gençer, R. T. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158. doi:10.14687/jhs.v15i4.5078

Araştırmaya katılan öğrencilerin 167'sinin (%36,1) kadın ve 295'inin (%63,9) erkek olduğu görülmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bölümlerini oluşturan Spor Yöneticiliği Bölümünden 194 (%42,0), Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünden 108 (%23,4), Antrenörlük Eğitimi Bölümünden ise 160 (%34,6) öğrenci çalışmamıza katılmıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri programlara bakıldığında ise 256'sının (%55,4) örgün öğretim programına, 206'sının (%44,6) II. öğretim programına kayıtlı olduğu görülmektedir. Son olarak, araştırmadaki öğrencilerin 251'i (%54,3) 1. sınıf öğrencisi, 211'i ise (%45,7) 4. sınıf öğrencisidir (Tablo 1).

Tablo 2: Bireysel Yenilikçilik Ölçeği Alt Boyutlarının Genel Ortalama Sonuçları

Alt Boyutlar	N	\bar{X}	SS
Değişime Direnç	462	2.80	.71
Fikir Önderliği	462	3.93	.64
Risk Alma	462	3.55	.80
Deneyime Açıklık	462	4.02	.65
Bireysel Yenilikçilik	462	66.38	9.41

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin alt boyutları incelendiğinde Deneyime Açıklık ($\bar{X}=4.02\pm.65$) alt boyutunun en yüksek ortalamaya; Değişime Direnç ($\bar{X}=2.80\pm.71$) alt boyutunun ise en düşük ortalamaya sahip olduğu izlenmektedir. Ege Üniversitesi (n=240) ve Celal Bayar Üniversitesi (n=222) öğrencisi, toplam 462 öğrenci ile yapılan ölçekten elde edilen verilere göre; öğrencilerin bireysel yenilikçilik açısından "sorgulayıcı" düzeyde yoğunlaştığı ($\bar{X}=66.38\pm.9.41$) belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 3: Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin Genel Ortalama Sonuçları

Alt Boyutlar	N	\bar{X}	SS
Başlama	462	3.88	.82
Yılmama	462	3.96	.68
Sürdürme Çabası / Israr	462	3.73	.74
Toplam	462	3.88	.63

Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin alt boyutları incelendiğinde, Yılmama ($\bar{X}=3.96\pm.68$) alt boyutunun en yüksek ortalamaya; Sürdürme Çabası/Israr ($\bar{X}=3.73\pm.74$) alt boyutunun ise en düşük ortalamaya sahip olduğu izlenmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin genel özyeterlilik inancı açısından ise iyi düzeyde ($\bar{X}=3.88\pm.63$) oldukları belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 4: Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin Cinsiyet Değişkenine İlişkin t Test Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Değişime Direnç	Kadın	167	2.71	.65	2.226	.027*
	Erkek	295	2.86	.74		
Fikir Önderliği	Kadın	167	3.92	.66	-.056	.956
	Erkek	295	3.93	.63		
Risk Alma	Kadın	167	3.49	.74	-1.237	.217
	Erkek	295	3.58	.84		
Deneyime Açıklık	Kadın	167	4.02	.62	.036	.917
	Erkek	295	4.02	.66		
Bireysel Yenilikçilik	Kadın	167	67.01	.69	1.094	.275
	Erkek	295	66.03	.55		

* p<.05

Sevinç Tırpan, M., & Gençer, R. T. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158. doi:[10.14687/jhs.v15i4.5078](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i4.5078)

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'ne ait Değişime Direnç alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.226$; $p<.05$). Erkek öğrencilerin ($\bar{X}=2.86\pm.74$), kadın öğrencilere ($\bar{X}=2.71\pm.65$) göre istatistiksel olarak daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu Tablo 4'den izlenebilmektedir. Diğer alt boyutlarda ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 5: Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin Cinsiyet Değişkenine İlişkin t Test Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Başlama	Kadın	167	4.00	.77	2.460	.014*
	Erkek	295	3.81	.84		
Yılmama	Kadın	167	3.96	.70	.102	.919
	Erkek	295	3.96	.67		
Sürdürme Çabası/Israr	Kadın	167	3.76	.71	.703	.483
	Erkek	295	3.72	.75		
Genel Özyeterlilik	Kadın	167	3.95	.59	1.872	.062
	Erkek	295	3.84	.65		

* $p<.05$

Genel Özyeterlilik Ölçeği'ne ait Başlama alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<.05$). Kadın öğrencilerin ($\bar{X}=4.00\pm.77$), erkek öğrencilere ($\bar{X}=3.81\pm.84$) göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Diğer alt boyutlarda ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$; Tablo 5).

Tablo 6: Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin Bölüm Değişkenine İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	SS	F	p
Değişime Direnç	1.Yöneticilik	194	2.80	.67	1.990	.138
	2.Öğretmenlik	108	2.70	.72		
	3.Antrenörlük	160	2.88	.74		
Fikir Önderliği	1.Yöneticilik	194	3.97	.64	.816	.443
	2.Öğretmenlik	108	3.90	.65		
	3.Antrenörlük	160	3.89	.64		
Risk Alma	1.Yöneticilik	194	3.60	.79	.891	.411
	2.Öğretmenlik	108	3.56	.85		
	3.Antrenörlük	160	3.48	.79		
Deneyime Açıklık	1.Yöneticilik	194	4.07	.63	2.983	.052
	2.Öğretmenlik	108	4.07	.64		
	3.Antrenörlük	160	3.92	.66		
Bireysel Yenilikçilik	1.Yöneticilik	194	66.98	9.42	2.756	.065
	2.Öğretmenlik	108	67.36	9.11		
	3.Antrenörlük	160	64.99	9.49		

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'ne ait alt boyutlar, bölüm değişkenine göre incelendiğinde Spor Yöneticiliği Bölümü, Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir ($p>.05$; Tablo 6).

Sevinç Tırpan, M., & Gençer, R. T. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158. doi:10.14687/jhs.v15i4.5078

Tablo 7: Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin Bölüm Değişkenine İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	SS	F	p	Gruplar arası farklar
Başlama	1.Yöneticilik	194	3.96	.81	6.203	.002	1 > 3** 2 > 3**
	2.Öğretmenlik	108	4.00	.74			
	3.Antrenörlük	160	3.70	.85			
Yılmama	1.Yöneticilik	194	4.06	.71	5.316	.005	1 > 3**
	2.Öğretmenlik	108	3.96	.67			
	3.Antrenörlük	160	3.83	.51			
Sürdürme Çabası / Israr	1.Yöneticilik	194	3.83	.53	3.406	.034	1 > 3**
	2.Öğretmenlik	108	3.70	.69			
	3.Antrenörlük	160	3.63	.58			
Genel Özyeterlilik	1.Yöneticilik	194	3.97	.64	7.362	.001	1>3** 2>3**
	2.Öğretmenlik	108	3.94	.57			
	3.Antrenörlük	160	3.72	.63			

* p<.05; ** p < .01

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri öğrenim gördükleri bölümler açısından, Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin Başlama alt boyutunda (F=6.203; p=.002); Yılmama alt boyutunda (F=5.316; p=.005) ve Sürdürme Çabası/Israr alt boyutunda (F=3.406; p=.034) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık izlenmektedir (p<.05). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Post Hoc (Scheffe) Testi sonuçları incelendiğinde, Başlama alt boyutunda, Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin (\bar{X} =3.96;±.81) ve Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin (\bar{X} =4.00;±.74), Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinden (\bar{X} =3.70;±.85) daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu; Yılmama alt boyutunda, Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin (\bar{X} =4.06;±.71) Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinden (\bar{X} =3.83±.51) daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu; Sürdürme Çabası/Israr alt boyutunda, Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin (\bar{X} =4.06±.71) Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinden (\bar{X} =3.83±.51) daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 8: Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin Program Değişkenine İlişkin t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Program	N	\bar{X}	SS	t	p
Değişime Direnç	Örgün	256	2.74	.71	2.157	.032*
	II. Öğretim	206	2.88	.71		
Fikir Önderliği	Örgün	256	3.95	.66	.739	.460
	II. Öğretim	206	3.90	.62		
Risk Alma	Örgün	256	3.55	.81	.010	.992
	II. Öğretim	206	3.55	.80		
Deneyime Açıklık	Örgün	256	4.04	.65	.821	.412
	II. Öğretim	206	4.00	.64		
Bireysel Yenilikçilik	Örgün	256	67.10	9.65	1.849	.065
	II. Öğretim	206	65.49	9.04		

* p<.05

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin program değişkenine göre Değişime Direnç alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir (t=2.517; p<.05). II. öğretim programında öğrenim gören öğrencilerin (\bar{X} =2.88±.71), Örgün Öğretim programında öğrenim gören öğrencilere göre

Sevinç Tırpan, M., & Gençer, R. T. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158. doi:10.14687/jhs.v15i4.5078

($\bar{X}=2.74\pm.71$) daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Diğer alt boyutlarda ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p >.05$; Tablo 8).

Tablo 9: Genel Özyeterlilik Ölçeğinin Program Değişkenine İlişkin t Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Program	N	\bar{X}	SS	t	P
Başlama	Örgün	256	4.02	.74	4.392	.000**
	II.Öğretim	206	3.69	.87		
Yılmama	Örgün	256	4.05	.70	3.148	.002**
	II.Öğretim	206	3.85	.65		
Sürdürme Çabası / Israr	Örgün	256	3.82	.74	2.828	.005**
	II.Öğretim	206	3.63	.72		
Genel Özyeterlilik	Örgün	256	3.99	.60	4.606	.000**
	II.Öğretim	206	3.73	.63		

* $p <.05$; ** $p <.01$

Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin program değişkenine göre tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p <.05$). Başlama alt boyutunda Örgün öğretim programı öğrencilerinin ($\bar{X} = 4.02 \pm .74$), II Öğretim programı öğrencilerinden ($\bar{X} = 3.69 \pm .87$); Yılmama alt boyutunda Örgün öğretim programı öğrencilerinin ($\bar{X} = 4.05 \pm .70$), II Öğretim programı öğrencilerinden ($\bar{X} = 3.85 \pm .65$); Sürdürme Çabası/Israr alt boyutunda ise Örgün öğretim programı öğrencilerinin ($\bar{X} = 3.82 \pm .74$), II Öğretim programı öğrencilerinden ($\bar{X} = 3.63 \pm .72$) daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir (Tablo 9).

Tablo 10: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik ve Genel Özyeterliliklerine İlişkin Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.Değişime Direnç	1								
2.Fikir Önderliği	.100*	1							
3.Risk Alma	-.029	.440**	1						
4.Deneyime Açıklık	.139**	.702**	.542**	1					
5.Başlama	.472**	.201**	.105*	.233**	1				
6.Yılmama	.280**	.314**	.136**	.293**	.563**	1			
7.Sürdürme Çabası/Israr	.046	.333**	.300**	.346**	.276**	.412**	1		
8.Bireysel Yenilikçilik	-.681**	.489**	.759**	.717**	.400**	.311**	.452**	1	
9.Genel Özyeterlilik	-.424**	.178**	.325**	.308**	.792**	.528**	.926**	.503**	1

* $p <.05$; ** $p <.01$

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği ve Genel Özyeterlilik Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin değişime direnç alt boyutu ile Genel Özyeterlilik Ölçeği'nin Sürdürme Çabası/Israr arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Her iki ölçeğin diğer alt boyutları arasında ise çok zayıf (0,00-0,25) ve zayıf (0,26-0,49) seviyelerde pozitif yönlü anlamlı

ilişkiler belirlenmiştir. Bireysel Yenilikçilik ve Genel Özyeterlilik arasında ise orta seviyede (0,50-0,69) pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 10).

4. Tartışma ve Sonuç

Üniversite öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik düzeyleri ile Genel Özyeterlilikleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik gerçekleştirilen bu araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel yenilikçilik açısından “sorgulayıcı” düzeyinde yoğunlaştığı ($\bar{X} = 66.38 \pm 9.41$) (Tablo 2); genel özyeterlilik inancı açısından ise “iyi” düzeyde ($\bar{X} = 3.88 \pm 0.63$) oldukları belirlenmiştir (Tablo 3).

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik açısından “sorgulayıcı” düzeyde bulunması, önceki çalışmaların (Bitkin, 2012; Kılıçer ve Odabaşı, 2010; Kert ve Tekdal, 2012; Çuhadar, Bülbül ve Ilgaz, 2013; Özgür, 2013; Adıgüzel, 2012; Sahin ve Thompson, 2006; Timuçin, 2009; Özbek, 2014; Örgün ve ark., 2015; Korucu ve Olpak, 2015) bulgularını destekler niteliktedir. Sorgulayıcı bireyler, belirsizliklerden ve yenilikleri benimseme aşamasında ani karar almaktan kaçınan, yeni durumlar karşısında temkinli davranıp risk almaktan hoşlanmayan ve arkadaşları ile iletişimleri yüksek düzeyde olan bireyler olarak tanımlanabilir (Bitkin, 2012; Kılıçer, 2011; Oğuztürk ve Türkoğlu, 2004).

Bireysel Yenilikçilik ölçeğinin alt boyutları arasında, deneyime açıklık ($\bar{X} = 4.02 \pm 0.65$), fikir önderliği ($\bar{X} = 3.93 \pm 0.64$) ve risk alma ($\bar{X} = 3.55 \pm 0.80$) alt boyutları yüksek ortalamalara sahip iken, değişime direnç alt boyutunda ($\bar{X} = 2.80 \pm 0.71$) üniversite öğrencilerinin düşük bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir (Tablo 2). Elde edilen bu bulgular, Çelik (2013) tarafından yapılan çalışmada elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin genel özyeterlilik inancının “iyi” düzeyde olması, önceki çalışmaların bulgularını (Uyaniker, 2014; Göller, 2015) destekler niteliktedir. Özyeterlilik inancı yüksek olan bireyler, kendi yetilerini farkında olan, sorumluluklarını yerine getirmeyi amaçlayan, problemler karşısında çabuk pes etmeyen ve başarmak için çözüm yolları üreten bireylerdir (Bandura, 1986). Bu doğrultuda çalışmada yer alan öğrencilerin bu özelliklere sahip bireyler oldukları düşünülebilir. Genel Özyeterlilik Ölçeği alt boyutları incelendiğinde üniversite öğrencilerinin, başlama ($\bar{X} = 3.88 \pm 0.82$), yılmama ($\bar{X} = 3.96 \pm 0.68$) ve sürdürme çabası/ısrar ($\bar{X} = 3.73 \pm 0.74$) alt boyutlarında yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Bireysel yenilikçiliğin cinsiyet değişkenine göre sadece değişime direnç alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği; erkek öğrencilerin ($\bar{X} = 2.86 \pm 0.74$), kadın öğrencilere ($\bar{X} = 2.71 \pm 0.65$) göre değişime direnç alt boyutunda daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 4). Bireyler, sahip olduğu inanç, değer ve davranışlarının tehdit edildiğini düşündükleri durumlarda da değişime direnç göstermektedirler (İnanç ve ark., 2013). Kadın ve erkeğin toplumsal rolleri dikkate alındığında kültürler arasında belirgin farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu farklılıkların temel nedeni ilgili toplum içerisinde geçerli olan toplumsal cinsiyet algısıdır (Ökten, 2009). Araştırmada cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgular, Bitkin (2012), Kert ve Tekdal (2012), Kılıçer (2011), Özgür (2013), Korucu ve Olpak (2015), Çuhadar ve arkadaşları (2013) tarafından yapılmış olan çalışmalardan elde edilen ilgili sonuçlar ile benzerlik göstermemektedir. Bununla beraber çalışmadan elde ettiğimiz bulgular, Erdoğan ve Güneş (2013) tarafından aynı ölçüm aracı kullanılarak, ancak alt boyutlar üzerinden değil toplam ölçek üzerinden yapılan analiz sonucunda, elde edilen bulguları desteklemektedir.

Genel özyeterlilikleri incelenen bireylerin sadece Başlama alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık belirlenmiştir (Tablo 5). Kadın öğrencilerin ($\bar{X} = 4.00 \pm 0.77$), erkek öğrencilere ($\bar{X} = 3.81 \pm 0.84$) göre istatistiksel olarak anlamlı daha yüksek ortalamalara sahip olması, kadınların başlama konusunda kendilerini daha yeterli gördüklerini ortaya koymaktadır. Kadın öğrencilerin herhangi bir işe zamanında başlama aşamasında erkeklere göre daha duyarlı olduğu söylenebilir. Göller (2015) yapmış olduğu çalışmada ise sürdürme çabası/ısrar alt boyutunda kadınların

erkeklerle göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğunu bulmuş ve kadınların başladıkları bir işin üstesinden gelmek için daha ısrarcı davrandıklarını belirtmiştir.

Üniversite öğrencilerinin genel özyeterlilik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonuç erkek ve kadın katılımcılar arasında farklılaşma bulmayan önceki çalışmaların (Yıldırım ve İlhan, 2010; Ekici, 2008; Yenice, 2012; Savran ve Çakıroğlu, 2001; Altunçekiç ve ark., 2005; Çakır, 2005; Keskin ve Orgun, 2006; Şensoy ve Aydoğdu, 2008; Yalman ve Aydın, 2014; Azar, 2010; Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Yaman ve ark., 2004; Uysal ve Kösemen, 2013) bulgularını desteklemektedir. Ancak bu araştırmaların daha derinlemesine ve daha büyük örneklem gruplarına yapılması gerektiği söylenebilir. Nitekim çalışmamızda elde edilen sonuçlarla tutarlılık göstermeyen birçok çalışmada (Morgil ve ark., 2004; Aypay, 2010; Üredi ve Üredi, 2006; Şeker ve ark., 2005; Edwards ve ark., 1996) alan yazında yer almaktadır. Bu çalışmaların bazılarında kadınların, bazılarında ise erkeklerin özyeterlilik düzeylerinin daha yüksek ortalamalara sahip olduğu belirtilmiştir. Bunun nedeni, ilgili çalışmaların, farklı kültürlerde, farklı yaş gruplarına ve farklı ölçekler kullanılarak gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklanabilir. Az önce de belirttiğimiz gibi bu araştırmaların daha derinlemesine ve daha büyük örneklemle yapılması çalışma sonuçlarının geçerliliği açısından daha uygun olacaktır.

Çalışmada yer alan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nda mevcut Spor Yöneticiliği, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi bölümlerinde bireysel yenilikçilik açısından anlamlı bir farkın bulunmaması (Tablo 6) Örün vd. (2015) tarafından yapılan çalışmanın bulgularını desteklerken; Erdoğan ve Güneş (2013), Bitkin (2012) tarafından yapılan çalışmaların bulguları ile farklılıklar göstermektedir. Çalışmaya katılan öğrenciler arasında bireysel yenilikçilik açısından bölüm değişkenine göre farkın istatistiksel açıdan anlamlı olmamasının temel nedeni öğrencilerin genel özellikleri açısından birbirleriyle benzerliklerinin fazla olmasından kaynaklanabilir.

Öğrenciler öğrenim gördükleri bölümler açısından incelendiğinde genel özyeterliliklerinin tüm alt boyutlarda farklılıklar belirlenmiştir. Ancak genel olarak bakıldığında Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencilerinin özyeterlilik düzeylerinin diğer iki bölümün öğrencilerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük çıkması, antrenörlük mesleğinin son derece zorlu, rekabetçi ve sınırlı yapısından kaynaklanıyor olabilir. Sadece branşlarına özgü eğitim alan antrenörlük bölümü öğrencileri, farklı birçok alanda eğitim alarak kendini geliştiren ve çalışma olanağına sahip olan Spor Yöneticiliği ve Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencileri ile kıyaslandığında elde edilen bu sonucun çok da şaşırtıcı olmadığı düşünülebilir. Antrenörlük mesleğine atılacak kişilerin ilgili branşın üniversite eğitimini almadan da antrenör olabilmelerine olanak sağlayan hukuksal düzenlemelerin de bu duruma katkıda bulunduğu düşünülmektedir. Ancak antrenörlük mesleğini başarı ile sürdürebilmesi beklenen bireylerin, özyeterlilik düzeylerinin yüksek olması gerektiği düşünülmektedir.

Bireysel yenilikçilik düzeyleri öğrenim görülen program açısından incelendiğinde, ikinci öğretim öğrencilerinin ($\bar{X} = 2.88 \pm .71$), örgün öğretim öğrencilerinden ($\bar{X} = 2.74 \pm .71$) Değişime Direnç alt boyutunda istatistiksel olarak daha yüksek ortalamalara sahip olması bu öğrencilerin içinde buldukları koşullardan kaynaklanıyor olabilir. Eğitim yaşamları ile beraber sürdürdükleri çalışma yaşamının zorlukları, bu öğrencilerin belirsizliklere karşı tavır almalarına ve içinde buldukları düzenin devam etmesi yönünde davranmalarına neden olabilir. Özyeterlilik düzeyleri açısından bakıldığında ise, II Öğretim programı öğrencilerinin istatistiksel olarak daha düşük özyeterlilik ortalamalara sahip olması, eğitim- öğretim olanaklarının örgün öğretime göre çok daha olumsuz koşullarda gerçekleşmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmanın temel amacını oluşturan bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilik arasındaki ilişkiye bakıldığında orta seviyede (0,50-0,69) pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Tablo 10). Elde edilen bu sonuçlar, Kumar ve Uzkuurt (2011)'in çalışmalarından elde ettikleri sonuçları destekler niteliktedir. Bir başka deyişle, özyeterlilikleri yüksek olan bireylerin yenilikçilik düzeylerinin de yükseldiği, özyeterlilikleri düşük olan bireylerin ise yenilikçilik düzeylerinin de düşeceği söylenebilir.

Sevinç Tırpan, M., & Gençer, R. T. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158. doi:[10.14687/jhs.v15i4.5078](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i4.5078)

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişki sonucunda aşağıda yer alan öneriler sunulmaktadır.

Araştırmanın boyamsal desende aynı öğrenciler ile gerçekleştirilmesi elde edilecek sonuçlar açısından önemli katkılar sağlayabilir. Bu çalışmaların uzun zaman gerektirecek olması araştırmacı açısından aşılması zor bir engel olarak görülse de, öğrencilerin belirli sınıf aşamalarında almış oldukları eğitimin niteliğine bağlı olarak nasıl bir gelişim gösterdikleri ile ilgili anlamlı bir farklılığı ortaya koyabileceği düşünülmektedir.

Bireysel yenilikçilik düzeyleri “Sorgulayıcı” boyutta çıkan öğrencilerin “Öncü” ve “Yenilikçi” düzeylere ulaşabilmesi için gerekli çalışmalar yapılabilir. Yüksekokulların akademik kadroları aracılığıyla ya da üniversite tarafından düzenlenen çeşitli etkinlikler sayesinde, öğrencilere eğitim süreleri boyunca farklı alanlarda deneyimler kazandırmak, görüş açılarını genişletmek ve yordama yeteneklerine katkı sağlayabilmek öğrencilerin yenilikler karşısında daha “öncü” ve “yenilikçi” olabilmeleri açısından olanaklar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Adıgüzel, A. (2012). The relation between candidate teachers' moral maturity levels and their individual innovativeness characteristics: A case study of Harran University Education Faculty. *Educational Research and Reviews*, 25(7), 543-7.
- Akbaş, A., & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi özyeterlik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98-110.
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Altunçekiç, A., Yaman, S., & Koray, Ö. (2005). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeyleri ve problem çözme becerileri üzerine bir araştırma (kastamonu ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 93-102.
- Aypay, A. (2010). Genel öz yeterlik ölçeği' nin göyö türkçe' ye uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-31.
- Azar, A. (2010). Ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(12), 235-52.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Englewood Cliffs, NJ, USA: Prentice- Hall, Inc.
- Bandura, A. (1995). Self-efficacy in changing societies. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Bitkin, A. (2012). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik düzeyleri ile bilgi edinme becerileri arasındaki ilişki (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu üniversitesi açık öğretim fakültesi İngilizce öğretmenliği lisans programı (İÖLP) ve eğitim fakülteleri İngilizce öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(6), 27-42.
- Çelik, K. (2013). The relationship between individual innovativeness and self-efficacy levels of student teachers. *International Journal of Scientific Research in Education*, 6(1), 56-67.
- Çuhadar, C., Bülbül, T., & Ilgaz, G. (2013). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özellikleri ile teknopedagojik eğitim yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(3), 797-807.
- Edwards, J. L., Green, K. E., & Lyons C. A. (1996). *Teacher efficacy and school and teacher characteristics*. Annual Meeting of the American Educational Research Association; New York, USA p. 44.
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 98-110.
- Erdogan, D. G., & Güneş, D.Z. (2013). The relationship between individual innovativeness and change readiness conditions of students attending faculty of education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 3033-40.

Sevinç Tırpan, M., & Gençer, R. T. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158. doi:[10.14687/jhs.v15i4.5078](https://doi.org/10.14687/jhs.v15i4.5078)

- Göller, L. (2015). Öğretmen adaylarının bilişsel çarpıtma, genel özyeterlik inançları ve başarı/başarısızlık yüklemelerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(3), 477-94.
- Hurt, H. T., Joseph, K., Cook, C. D. (1977). Scales for the measurement of innovativeness. *Human Communication Research*, 4(1):58-65
- Hurt, H. T., Joseph, K., & Cook, C.D. (1997). Scales for the measurement of innovativeness. *Human Communication Research*, 4(1), 58-65.
- İnandı, Y., Tunç, B., & Gilic, F. (2013). School administrators' leadership styles and resistance to change. *International Journal of Academic Research*, 5(5), 196-203.
- İnandı, Y., Yeşil, H., Karatepe, R., & Ayşe, U. (2015). Öğretmenlerin ve okul müdürlerinin özyeterlilikleri ile değişime gösterdikleri direnç arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 563-81.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Karasar, N. (2002). Bilimsel araştırma yöntemi. (11. Baskı.) Ankara: Nobel Yayınları.
- Kert, S., & Tekdal, M. (2012). Farklı eğitim fakültelerine devam eden bireylerin yenilikçilik algılarının karşılaştırılması [Comparison of individual innovativeness perception of students attending different education faculties]. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(4), 1150-61.
- Keskin, G., & Orgun, F. (2006). Öğrencilerin öz etkililik-yeterlilik düzeyleri ile başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 7(2), 92-9.
- Kılıçer, K., Odabaşı, H. F. (2010). Bireysel yenilikçilik ölçeği (BYÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(38):150-64.
- Kılıçer, K. (2011). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik profilleri* (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Korucu, A. T., & Olpak, Y. Z. (2015). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özelliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 111-27.
- Kumar, R., & Uz Kurt, C. (2011). Investigating the effects of self efficacy on innovativeness and the moderating impact of cultural dimensions. *Journal of International Business and Cultural Studies*, 4, 1-15.
- Kurbanoglu, S. S. (2004). Öz-yeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 137-52.
- Morgil, İ., Seçken, N., & Yücel, A. (2004). Kimya öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 62-72.
- Oğuztürk, B. S., & Türkoğlu, M. (2004). Yenilik ve yenilik modelleri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 3(1), 14-20.
- Ökten, Ş. (2009). Toplumsal cinsiyet ve iktidar: güneydoğu anadolu bölgesi'nin toplumsal cinsiyet düzeni. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), 302-12.
- Örün, Ö., Orhan, D., Dönmez, P., & Kurt A. A. (2015). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik profilleri ve teknoloji tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 65-76.
- Özbek, A. (2014). *Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin TPAB yeterlilikleri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Özgür, H. (2013). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik özellikleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 409-20.
- Savran, A., & Çakıroğlu, J. (2001). Preserve biology teachers' perceived efficacy beliefs in teaching biology. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 105-12.
- Sherer, M., & Adams, C.H. (1983). Construct validation of the self-efficacy scale. *Psychological Reports*, 53, 899-902.
- Sherer, M., & Maddux, J.E. (1982). The self-efficacy scale: Construction and Validation. *Psychological Reports*, 51, 663-671.
- Şahin, İ., & Thompson, A. (2006). Using Rogers' theory to interpret instructional computer use by COE faculty. *Journal of Research on Technology in Education*, 39(1), 81-104.
- Şeker, H., Deniz, S., & Gorgen, İ. (2005). Tezsiz yüksek lisans öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterlilikleri üzerine değerlendirmeleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 42(42), 237-53.
- Şensoy, Ö., & Aydoğdu, M. (2008). Araştırma soruşturma tabanlı öğrenme yaklaşımının fen bilgisi öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik öz yeterlik inanç düzeylerinin gelişimine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazî Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 69-93.

- Timuçin, M. (2009). Diffusion of technological innovation in a foreign languages unit in Turkey: a focus on risk-averse teachers. *Technology, Pedagogy and Education*, 18(1), 75-86.
- Uyaniker, E. A. (2014). *Yönetici hemşirelerin genel öz yeterlilik inancı ile zaman yönetimi arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Uysal, İ., & Kösemen, S. (2013). Öğretmen adaylarının genel öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 217-26.
- Üredi, I., & Üredi, L. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine, buldukları sınıflara ve başarı düzeylerine göre fen öğretimine ilişkin öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *EDU7*, 1(2).
- Yalman, S.G., (2014) Aydın S. Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi* 1(2), 21-7.
- Yaman, S., Koray, Ö.C., & Altunçekiç, A. (2004). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 355-66.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36-58.
- Yıldırım, F., & İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-8.

Extended English Abstract

Individuals need to have high degree of self-efficacy and innovativeness for success particularly in today's competitive environment. In the era of economic, social and cultural changes of today, societies' ability to sustain their presence effectively and efficiently is closely linked to the individuals' openness to change and their innovativeness. The sport industry as a growing and a diversified market accomplished this development through its innovative initiatives.

The development of sports and sports industry in our country will be influenced by the professionals who are educated in faculties and schools of physical education and sports. The individuals with high self-efficacy levels and innovativeness will contribute for achieving the desired development of sports industry's various departments. From this point of view, the purpose of this study was to determine the relationship between self-efficacy and innovativeness levels of the students of the school of physical education and sports.

The sample of this research consisted of 462 1st and 4th class students (ages between 18 and 35. from departments of Sports Management, Physical Education Teaching and Coaching Education of Ege University (n=240) and Celal Bayar University (n=222) in the academic year of 2015 – 2016. In this research quantitative and descriptive research methods are used. A questionnaire consisting of the Personal Innovativeness Scale (Hurt et al., 1977) and General Self-Efficacy Scale (Sherer and Adams, 1983) and some demographic questions was used in this study. Questionnaires were distributed by the researcher to the participants and were collected from them by the researcher using face-to-face interview method. SPSS 20.0 Package Software was used for the analysis. The t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and a correlation analysis were used for the data analysis.

The personal innovativeness levels of the students participated in the research were found out to be "Early Majority" (66.38±9.41) (Table 2) and their "general self-efficacy levels" were found out to be "good" (3.88±.63) (Table 3).

In the "Resistance to Change" sub-dimension of the Personal Innovativeness Scale, male students (\bar{X} = 2.86±.74) had a statistically higher average than female students (\bar{X} = 2.71±.65) (Table 4); while female students (\bar{X} = 4.00±.77), had a higher average than male students (\bar{X} = 3.81±.84) in the "Starting" sub-dimension of the General Self-Efficacy Scale (Table 5)

Although there was no significant difference in the sub-dimensions of the Individual Innovation Scale based on the “department” variable (Table 6); it is seen that all of the sub-dimensions of the General Self-Efficacy Scale, especially the students in the Coaching Department, have low average (Table 7).

In the “Resistance to Change” sub-dimension of the Personal Innovativeness Scale, the students attending evening education ($\bar{X}=2.88\pm.71$) had a statistically higher average than the students attending formal education ($\bar{X}=2.74\pm.71$) (Table 4); while the students attending formal education had a higher average than the students attending evening education in all sub-dimensions of the General Self-Efficacy Scale (Table 9). The research revealed a significant and a moderate positive relationship (0,50-0,69) between students’ personal innovativeness and general self-efficacy levels (Table 10).

The findings with regard to students’ “personal innovativeness” at “Early Majority” level, supported the findings of previous studies (Bitkin, 2012; Kılıçer, and Odabaşı, 2010; Kert, and Tekdal, 2012; Çuhadar, Bülbül and Ilgaz, 2013; Özgür, 2013; Adıgüzel, 2012; Sahin and Thompson, 2006; Timuçin, 2009; Özbek, 2014; Örgün et al., 2015; Korucu and Olpak, 2015). An Early Majority individual can be defined as someone avoids uncertain situations and making sudden decisions throughout the process of adopting the innovations, who doesn’t like to take risks and has a high level of communication with their friends (Bitkin, 2012; Kılıçer, 2011; Oğuztürk, and Türkoğlu, 2004).

The findings indicating the students had “good” levels of general self-efficacy levels supported the findings of previous studies (Uyaniker, 2014; Göller, 2015). The individuals with high self-efficacy levels are aware of their skills, aim to fulfill their responsibilities, do not give up easily when confronted by problems and create solutions to achieve their goals (Bandura, 1986). The statistically significant lower level of self-efficacy of students in the Department of Coaching Training compared to the students in the other two departments may be due to the extremely challenging, competitive and limited nature of the coaching profession. This result may not come as a surprise when the students of Coaching department who only take classes within their field compared to the students of Physical Education Teaching and Sports Management departments who improve themselves and get the opportunity of working in various parts of the sport industry by taking classes from various fields. However, individuals who are expected to be successful in a career like coaching should have high self-efficacy levels. The fact that the students attending evening education had statistically higher averages in the sub-dimension of “Resistance to Change” compared to the students attending formal education may arise from the conditions in which the evening education students are working in day time before their classes. The hardships of working outside and getting education at the university may cause those students to adopt a particular attitude towards uncertainties and drive them to sustain their routine. In terms of their self-efficacy levels, the reason why the students of evening education have statistically lower levels of self-efficacy may be the fewer educational opportunities offered by evening education compared to formal education.

The study revealed a statistically significant and a moderate positive relationship (0.50-0.69) between the personal innovativeness and general self-efficacy (Table 10). All of the study findings support the findings of Uz Kurt and Kumar’s (2011) studies. In other words, the individuals with high self-efficacy levels have also higher personal innovativeness levels, while the ones with low self-efficacy levels tend to have a lower innovativeness level.